

Vilâyet hususî idarelerinden maaş alan memur ve muallimlerin tekaüt maaşları hakkındaki kanuna müzeyyel 1/688 numaralı kanun lâyihası ve Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbataları

T. C.
Başvekkâlet
Muamelât müdürlüğü
Sayı: 6/1445

13 - V - 1933

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Vilâyet hususî idare memurlarının tekaütlükleri hakkındaki 14 - I - 1933 tarih ve 2097 sayılı kanuna zeylen Dahiliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7 - V - 1933 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe mazbatası ve Dahiliye vekilliginin 6 - V - 1933 tarih ve 449/77 sayılı tezkeresi suretile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur. efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe lâyihası

Belediye kanununun (149) uncu maddesi mucibince İstanbul vilâyeti idarei hususiyesi İstanbul belediyesile birleştirilmiştir. Aynı kanunun (151) inci maddesi ile de belediye meclisile vilâyet meclisi umumisine kanunlarla verilen huku ve vezaif İstanbul belediye meclisi azalarile belediye hududu haricindeki vilâyete merbut kazalardan müntahap vilâyet meclisi umumî azalarından mürekkep İstanbul umumî meclisine verilmiştir. Bu suretle birleştirilen ve İstanbul vilâyeti mahallî idaresini teşkil eden memurlar da belediye ve idarei hususiye vazife ve salâhiyetlerini haiz ve şamil olup bunların maaşları belediye kanununun (152) nci maddesi mucibince İstanbul umumî meclisi bütçesinden verilmektedir. Bu vaziyet karşısında ahiren meriyet mevkiine giren (Vilâyet idarei hususiye memurlarının tekaütlükleri hakkındaki « 2097 » numaralı kanunun hükümleri İstanbul vilâyeti mahalli memurlarile muallimlerine tatbik edilmemek vaziyetindedir. Kanun idarei hususiye memurlarından ve muallimlerinden bahsetmektedir. Halbuki İstanbul vilâyet idarei hususiyesile belediyesi birleştirildiğinden memurları mahalli idarenin memurlarıdır. Bundan başka berveçhi maruz «2097» numaralı kanunun 1 inci maddesinde (Hususî idare bütçelerinden maaş alan bilûmum memur ve muallimler) diye tasrih edilmiş olduğuna göre belediye kanununun yukarıda zikredilen (152) nci maddesi sarahatine göre maaşlarını İstanbul umumî meclis bütçesinden alan memur ve muallimlerin bu hükmün şümulüne girmemesi lâzımgelmektedir. İşte bu vaziyeti tavzih etmek ve aynı esbabı mucibeye binaen tekaüt muamelelerini tanzim etmek icap eder. İstanbul vilâyeti mahalli idare memurlarının da vaziyetlerini tesbit eylemek üzere bu müzeyyel kanun lâyihası tanzim edilmiştir.

Kanunun (1) inci maddesi belediye kanununda tasrih edilen İstanbul umumî meclisi bütçesinden maaş alan bu memurların da işbu (2097) numaralı kanun ahkâmına tâbi olacakları tasrih edilmiştir. Maddenin (2) nci fıkrası ile Ankara merkez belediye memurları hakkında da mezkûr (2097) numaralı tekaüt kanunu hükümlerinin tatbik edileceği kayıt ve ilâve edilmiştir.

Ankaranın Hükümet merkezi olması itibarile iktisap ettiği ehemmiyet malûmdur. Bu noktai nazardan şehir işlerinin muntazam ve emniyetle ifa edilmesi için kanunları mucibince vekâletlerce belediyeye tayin olunmuş ve Devlet hizmetinde uzun müddet bulunmuş ve bir çok haklar kazanmış memurlar mevcuttur. Bunların ihtiyaç dolayısıyla mesai ve hizmetlerinden istifade edilmek üzere vekâletlerce belediyeye tayinleri haklarının ziyasını ve mağduriyetlerini mucip olmamak iktiza eder. Aynı zamanda bundan böyle kıymetli ve mütahassıs memurların da belediyeye vazifelerine tayini ve bunların bu vazifelere rağbeti de temin edilmiş olur. Bu sebeple kanunun (1) inci maddesine bunun için (2) nci bir fıkra ilâve edilmiş ve aynı sebeplerle (3) üncü maddede bu kabîl memurların Devlet memuru hukukunu haiz oldukları tasrih olunmuştur.

Dahiliye vekillîğinin 449/77 numaralı ve 6 - V - 1933 tarihli tezkeresi surtidir

Başvekâleti Celileye

Vilâyet hususî idareleri memurlarının tekaütlükleri hakkındaki kanunun İstanbul umumî meclisi bütçesinden maaş alan bilûmum memurlarla Ankara belediyesi memurlarına da teşmili için hazırlanan kanun âyihası üzerine alâkadar vekâletlerden Yüksek makamınıza takdim kılınıp tevdi buyurulan mütaleanemeler tetkik edildi.

Mezkûr lâyiha hakkında Maarif ve Sıhhiye vekâletleri nezdinde yeniden yapılan temas neticesinde teklif olunan kanun projesi üzerinde itilâf ve muvafakat hâsıl edilmiştir.

Maarif vekâletinin dermeyan ettiği mütaleada 2097 numaralı kanun hükümlerinin belediye varidatından tahsisat almakta olan belediye memurlarına da teşmili halinde vilâyet hususî idarelerinin muhtelif sahalara ve bilhassa maarif işlerine tahsis edilmesi icap eden gelirlerinden belediye memurlarının tekaütlükleri için ayrıca hisse ayrılmalı lâzımgelceği ve bunun doğru olmadığı beyan olunuyor ki yapılması 2097 numaralı kanun iktizasından bulunan nizamnameye icap eden maddeler konulmak suretile bu tedahüle meydan bırakılmayacaktır.

Sıhhiye vekâletinin mütaleasında bahsolunan diğer belediye memurlarının tekaütlükleri hakkında da ayrıca bir nizamname ihzar edilmekte bulunmuştur.

Maliye vekâletinin esas hakkında tam bir muvafakati olup belediyelere vekâletlerce tayin ve memuriyetleri tasdik olunan memurların Devlet memuru hukukunu haiz olması teklifine ait olan ikinci maddenin yalnız vekâletlerce tayin edilen belediye memurları hakkında değil, hususî bütçelerle idare olunan devairden muvazenei umumiyyeye ve muvazenei umumiyyeden mezkûr idarelere geçen memurlara maaş, terfi, mütekaatlik ve saire hakları noktasından umumî ve esaslı bir surette ve ayrıca bir kanunla halledilmesi muvafık olacağına dair olan mütaleasına gelince:

1580 numaralı belediye kanununun 149 uncu maddesi ile İstanbul vilâyeti idarei hususiyesile belediyesi birleştirilmiş ve müstakil olan bütçeleri ortadan kaldırılıp yerine belediye kanununun 152 inci maddesine tevfiikan İstanbul umumî meclisi bütçesi kaim olmuştur.

Bu bütçenin hususî ve müşterek fasıllarından maaş alan memurlar Devlet memuru hukukunu esasen haizdirler.

Belediye faslından maaş alan mahdud bir kısım memurlar kalıyor ki bunların da lüzum görüldüğü takdirde müşterek veya idarei hususiyeye fasıllarından maaşları verilen memuriyetlerle mezkûr fasıllardan maaş alan bazı memurların da belediye kısmına terfi ve nakilleri icra edilegelmekte bulunduğundan bunların da diğerlerinden ayrılması tevhidin gayesine münafi olduğu gibi tefriklerine de imkân bulunamadığından aynı hakın bu kabîl memurlara da verilmesi zarurî görülmüştür.

Yine esbabı mucibesinde zikrolunduğu üzere Ankaranın merkezi Hükümet olması ve belde nin imar ve inkişafına çalışılması sebebiyle bu belediyeye tayin olunacak memurların da mücerrep ve mütahassıslar meyanından alınması zaruridir. Devlet memuriyetinde iktisap ettiği hukukun belediyeye tayininde kaybolduğunu gören memurda arzu ve rağbet kalmıyacağından müktesep hak-

larının idamesi noktaî nazarından bunlara da memur hukukunun verilmesi lüzumlu görülmüştür.

23 - III - 1933 tarih ve 449/41 sayılı tezkere ile de arzoluadığı veçhile belediye memurları için temini istenilen bu hakkın hususî bütçelerle idare olunan devairden muvazenei umumiyyeye ve muvazenei umumiyyeden mezkûr idarelere geçen diğer memurların maaş, terfi, tekaütlük ve saire haklarının ayrı bir kanunla halledilmesine mâni teşkil etmeyeceğinden işbu lâyihanın kanuniyet iktisap eylemek üzere Yüksek Meclise gönderilmesine müsaadeleri arz olunur efendim.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye encümeni
Karar No. 38
Ess No. 1/688

30 - V - 1933

Yüksek Reisliğe

Vilâyet hususî idare memurlarının tekaütlükleri hakkındaki 14 - I - 1933 tarih ve 2097 sayılı kanuna zeylen Dahiliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7 - V - 1933 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası, esbabı mucibe mazbatasile Başvekâletten gönderilerek encümenimize tevdi buyurulmuş ve mahsus memuru huzurile tetkik ve müzakere olunmuştur.

Esbabı mucibede yazıldığı veçhile:

Belediye kanununun 149 uncu maddesi mucibince İstanbul idarei hususiyesi, İstanbul belediye-sile birleşmiş ve her iki daireye mensup olan memurlar kanununun 152 nci maddesi mucibince İstanbul meclisi bütçesinden maaş almakta bulunmuşlardır. Ahiren meriyet mevkiine giren (Vilâyet idarei hususiyeye memurlarının tekaütlükleri) hakkındaki 2097 numaralı kanunun hükümleri ancak vilâyet idarei hususiyeye memurları hakkında cari olup aynı bütçeden maaş alan belediye memurları bu kanundan istifade edememektedirler. Meselâ İstanbulda vaktile belediyeye bağlı bir hastane memuru bu kanundan istifade edememekte iken hususî idareye bağlı diğer bir hastanedeki memur aynı kanundan istifade etmekte ve hasbelicap hastanelerden birinden diğerine tahvil olunan memur, ya müktesep hakkından mahrum kalmakta veya iktisap etmediği bir haktan istifade etmektedir.

Bu hal: idarenin intizamına ve memurlardan bir kısmının mağduriyetine sebebiyet verdiği için bir bütçeden maaş alan ve aynı idare altında bulunan memurların vaziyetini telif zmnında işbu kanun lâyihası tanzim edilmiştir.

Ankaranın Hükümet merkezi olması itibarile iktisap ettiği ehemmiyet burada mücerrep ve kıymetli memurların istihdamını istilzam etmekte ise de umumî bütçeden maaş almakta iken bu vasıflarından istifade etmek üzere belediye vazifesine alınan memurların bu kanundan istifade edememeleri hem mağduriyetlerini ve hem de bu memuriyetlere rağbetsizliği mucip olduğundan bu hale meydan kalmamak üzere işbu 1 inci maddeye Ankara Belediye memurlarının da 2097 numaralı kanundan istifade eylemeleri hükmü ilâve edilmiştir.

Bu hükümlerin icabı olarak ta 2 nci ve 3 üncü maddeler tesbit edilmiştir.

İstanbul Belediyesinden maaş alan memurlarla Ankara Belediye memurları 2097 numaralı kanundan istifade edince aynı kanunun muvakkat maddesinden de istifade etmeleri zaruri bulunduğundan mezkûr muvakkat madde (4) üncü madde olarak tadilen kabul ve ilâve olunmuş ve diğer madde numaraları (5) ve (6) ya tashih edilmiştir.

Lâyihanın tasvip ve kabulü Yüksek Heyetin iradesine bağlıdır.

Dahiliye E. Rs.	Reis V.	M. M. N.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza
Tekirdağ		Giresun		Bursa	Adana	Ordu	Kütahya
<i>Cemil</i>		<i>A. Münir</i>		<i>Emin Fikri</i>	<i>Ali Münif</i>	<i>İsmail</i>	<i>Memet</i>
	Aza	Aza	Aza				
	Sebin K.	Çorum	Elâziz				
	<i>Vasfi Raşit</i>	<i>İ. Kemal</i>	<i>Hüseyin</i>				

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 55
Esas No. 1/688

31 - V - 1933

Yüksek Reisliğe

Vilâyet hususî idare memurlarının tekaütlükleri hakkındaki 14 - I - 1933 tarih ve 2097 sayılı kanuna zeylen Başvekâletin 13 - V - 1933 tarih ve 6/1445 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise takdim ve encümenimize havale buyurulan kanun lâyihasile esbabı mucibesi ve Dahiliye encümeninin bu husustaki mazbatası encümenimize havale buyurulmakla mahsus memur huzurile müzakere ve tetkik olundu.

Esas itibarile Devlet ve velâyeti âmme hizmetlerini gören memurlar 1683 numaralı kanundan istifade etmekte iken belediye memurlarının âmme hizmeti görmelerine rağmen tekaüt bakımından daha dun muameleye maruz bırakılmaları umumiyetle memurlar arasında gözetilmesi icap eden müsavat esasına uymadığından kanunun heyeti umumiyesini encümenimiz bu itibarla daha adilâne muamele tatbikini temin eder bulduğu için kabul etmiştir .

Kanunun maddelerinin tetkikine geçildiğinde başlığında 2097 numaralı kanuna zeylettiği görülmüştür. Bu husustaki teamül muayyen bir kanuna değil kanunun muayyen maddesine zeyil yapılmakta olduğu göz önüne alınarak buna göre başlık tadil olunmuştur. Bir de 1580 numaralı belediye kanunu mucibince İstanbulda belediye ve hususî idareler birleştirilerek memzuç bir idare husule getirilmiş olduğundan İstanbul idaresini tam ifade edebilmek için İstanbul mahallî idaresi tabirinin kullanılmasını muvafık bulmuş ve ona göre kanunun metinlerinde tadilat yapmıştır. Kanunun maksadının daha açık ve iltibastan âri surette ifade edilebilmesi için müstakil bir hale konması icap ettiğinden ikinci, üçüncü maddeler ona göre yazılmıştır.

Dördüncü, beşinci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin nazarı tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza
Burdur	Bayazıt	İsparta	Kastamonu	İzmir	İstanbul
<i>Mustafa Şeref</i>	<i>İhsan</i>	<i>Kemal Turan</i>	<i>Refik</i>	<i>Kâmil</i>	<i>Hamdi M.</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vilâyet hususî idare memurlarının tekaütlükleri hakkındaki 14 - I - 1933 tarihli ve 2097 sayılı kanuna müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — 2097 sayılı vilâyet hususî idareleri memurlarının tekaütlüklerine dair olan kanunun bütün hükümleri İstanbul umumî meclisi bütçesinden maaş alan memurlarla (Ankara merkez belediyesi memurlarına) dahi tatbik olunur.

MADDE 2 — Bu memurlara ait tekaüt, dul ve yetim maaşı tahsis muameleleri müşterek sandık idaresince yapılır. Senelik tekaüt tahsisatı yekûnu iki müsavi taksitte sandık namına Ziraat bankasına yatırılarak ayrı bir hesaba yazılır. İşbu tahsisat kâfi gelmediği takdirde eksigi ait oldukları bütçelerden tamamlanır. Sandık masrafına iştirak hissesi sandık idare heyetince tesbit olunur.

MADDE 3 — Kanunları mucibince belediyelere vekâletlerce tayin ve memuriyetleri tasdik olunan memurlar Devlet memuru haklarını haizdirler.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmü neşri tarihinden başlar

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur

7 - V - 1933

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V. V.
<i>Dr. Reşit Galip</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Muhlis</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Refik</i>		<i>Muhlis</i>

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Vilâyet hususî idare memurlarının tekaütlükleri hakkındaki 14 - I - 1933 tarihli ve 2097 sayılı kanuna müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — 2097 sayılı vilâyet hususî idareleri memurlarının tekaütlüklerine dair olan kanunun bütün hükümleri İstanbul umumî meclisi bütçesinden maaş alan memurlarla (Ankara merkez belediyesi memurlarına) dahi tatbik olunur.

MADDE 2 — Bu memurlara ait tekaüt, dul ve yetim maaşı tahsis muameleleri müşterek sandık idaresince yapılır. Senelik tekaüt tahsisatı yekûnu iki müsavi taksitte sandık namına Ziraat bankasına yatırılarak ayrı bir hesaba yazılır. İşbu tahsisat kâfi gelmediği takdirde eksigi ait oldukları bütçeden tamamlanır. Sandık masarifine iştirak hissesi sandık idare heyetince tesbit olunur.

MADDE 3 — Kanunları mucibince belediyelere vekâletlerce tayin ve memuriyetleri tasdik olunan memurlar Devlet memuru haklarını haizdirler.

MADDE 4 — 1663 numaralı askeri ve mülki tekaüt kanununun neşrinden sonra kendi talebi veya kanuni sebepler üzerine tekaüde sevk edilen yukarıdaki memurlarla bunların yetimleri bu kanun ahkâmından istifade ederler.

MADDE 5 — Bu kanunun hükmü neşri tarihinden başlar.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

*İstanbul mahallî idaresile Ankara merkez be-
lediyesi memurları tekaüt kanunu*

MADDE 1 — İstanbul mahallî idaresi ve Ankara merkez belediyesi memurları 1683 numaralı kanunun mülki memurlara ait hükümleri dairesinde tekaüt edilirler. Bunların yetimlerine de bu kanuna göre aylık tahsis olunur.

MADDE 2 — İstanbul mahallî idaresi ve Ankara merkez belediyesi 2097 numaralı kanunla teşkil edilmiş olan vilâyet hususî idareleri tekaüt sandığına iştirak ederler ve her sene bütçelerinin maaş tertiplerine mevzu tahsisatın yüzde ikisi nisbetinde koyocakları tahsisatı iki müsavi taksitte hususî idareler tekaüt sandığı namına Ziraat bankasına gönderirler. Bankaca bu mebalîğ ayrı bir hesaba yazılır ve eksigi ait olduğu bütçelerden tamamlanır. Masrafa iştirak hissesi sandık idare heyetince tesbit olunur.

MADDE 3 — Bu memurlara ait tekaüt ve yetim maaşı tahsis muameleleri 2097 numaralı kanunun tahsis hükümlerine tevfikân ait oldukları vekâlet ve idarelerce ifa ve sandık idare heyetince ikmal edilir.

Muvakkat madde — 1683 numaralı kanunun neşrinden sonra kendi talebi veya kanunî sebepler üzerine tekaüde sevk edilen birinci maddede yazılı memurlarla bunların yetimleri de bu kanun hükümlerinden istifade ederler.

MADDE 4 — Bu kanun hükümleri neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.